

Om undervisningsmaterialet

Indledning

Hvorfor give sig i kast med emnet vold i familien?

Vold er uacceptabelt, uanset hvem den rammer. Vold er forbudt, og der findes ingen undskyldninger for at udsætte andre for vold. Undervisningsmaterialet **"Er du ok? Stop vold i din verden"** henvender sig primært til mellemtrinnet i grundskolen. Materialet er udviklet for at skabe et åbent dialogfora i klasserummet, hvor refleksion og læringsdeltagelse i fælleskab rykker elevens egne grænser til at turde tale om et barskt og tabuiseret emne. Viden opløser fordomme, flytter grænser og bryder tavsheden. En tidlig forebyggelse sker allerede i skoletiden, hvor det er afgørende at sende et tydeligt signal om at vold er forbudt!

Anne fra Ejerslykkeskolen i Odense er blevet undervist i materialet **"Er du ok? Stop vold i din verden"**. Anne beskriver, hvorfor det giver god mening at få viden om emnet vold i familien.

*"Jeg tror ikke der sidder en elev i klassen, som ikke har lært utroligt meget i løbet af den tid vi er blevet undervist i emnet **"Er du ok? Stop vold i din verden"**. Personligt har jeg i hvertfald lært en masse. Jeg anede slet ikke, at der var så mange former for vold! Jeg kendte kun til psykisk og fysisk vold.*

Det er utroligt vigtigt at vi ved hvad det drejer sig om! For hvis vi ikke ved noget om vold, hvordan skal vi så kunne hjælpe og forebygge?"

God arbejdslyst :)

Projektansvarlig Nadja Bruun, Krisecenter Odense

Mål

Undervisningsmaterialet **"Er du ok? Stop vold i din verden"** skal lede frem til at eleverne har tilegnet sig kompetencer der sætter dem i stand til at turde italesætte voldens skyggesider og kompleksitet, i relation til deres omverden. Fra et åbent perspektiv nedbrydes tabuer og en forebyggende indsats kan etableres. Målet er at fremme en bevidsthed hos den enkelte elev om at alle børn har ret til beskyttelse og et godt børneliv.

Formål

Formålet er en tidlig forebyggende indsats, primært målrettet mellemtrinnet. En tidlig bevidstgørelse skal styrke og ruste alle eleverne til at turde italesætte et barskt emne og få kendskab til voldens kompleksitet i et nuanceret perspektiv. Vold er alvorligt og skal bekæmpes gennem viden og oplysning.

Overordnet formål med undervisningsmaterialet **"Er du ok? Stop vold i din verden"**:

- At anskueliggøre voldens nuancer i et bredt perspektiv.
- At bidrage til, at elever tilegner sig relevante kompetencer og værktøjer til at forebygge vold i nære relationer.
- At synliggøre at vold i familien er et samfundsproblem.
- At bidrage til at ophæve tabuer på området.
- At understrege at vold aldrig er ok.
- At tydeliggøre at der altid er hjælp at finde til et liv uden vold.

Fælles mål

Undervisningsmaterialet **"Er du ok? Stop vold i din verden"** tager udgangspunkt i Undervisningsministeriets nye forenklede fælles mål. Materialet henvender sig til folkeskolens mellemtrin og er primært udviklet til fagene dansk, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab. Materialet kan også anvendes i forbindelse med en fordybelsesuge med afsæt i samfundsvilkår, herunder ansvar, pligt og rettigheder.

Endvidere kan materialet med fordel anvendes i understøttende undervisning med

fokus på trivsel.

Materialet er udviklet med afsæt i færdigheds- og vidensmål, der knytter an til kompetenceområder indenfor nævnte fag:

- Kompetenceområdet "sundhed og trivsel" i sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.
- Kompetenceområdet "Kommunikation" i Dansk.
- Kompetenceområdet "Læsning" i Dansk
- Kompetenceområdet "Fremstilling" i Dansk.

Kompetencemål i Dansk

- Eleven kan læse og forholde sig til tekster i faglige og offentlige sammenhænge.
- Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billeder i formelle situationer.
- Eleven kan kommunikere med bevidsthed om sprogets funktion i over skuelige formelle og sociale situationer.

Kompetencemål i Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

- Eleven kan fremme sundhed og trivsel på skolen.

Hvordan læreren vælger at anvende undervisningsmaterialet, så målene opnås, er i sidste instans op til den enkelte lærer. Anvendes materialet i en lineær proces og tages alle opgaver i brug, vil ovenstående kompetencemål indfries i sammenhæng med færdigheds- og vidensmål.

Tegn på læring

Alle elever belønnes for aktiv læringsdeltagelse. Der udleveres et diplom for fuldført undervisning i **"Er du ok? Stop vold i din verden"**. Eleverne kan redegøre for voldens kompleksitet og bringe budskabet ud i verden, omsætte konkret viden til handling på skolen og blandt kammeraterne. De kan bringe handleanvisninger i spil og synliggøre deres viden. De får værktøjer til hvordan de kan hjælpe en ven, sig selv eller andre i deres netværk. Budskabet bringes i spil i deres omverden via forældretest og "stop vold" kampagner. Elevernes kompetencer har værdi i en forebyggende kontekst.

Elev

Undervisningsmaterialet er tilpasset elevernes læringsforudsætninger, så de rette udfordringer opnås, med afsæt i de fastsatte kompetencemål for undervisningen på mellemtrinnet.

Materialet indeholder en bred vifte af forskellige læringsmetoder, som bidrager til en variation i forløbet og skaber aktiv læringsdeltagelse. Det sikrer, at alle elever profiterer af undervisningen og samtidig bliver udfordret på viden og handlekompetencer. Udvikling af handlekompetencer erhverves ved at styrke elevernes fundament af selvtillid og tillid til fællesskabet. Det bidrager til at opnå medansvar for omverdenen, som eksakt er afgørende i den forebyggende kontekst.

Lærer

Det er væsentligt at skabe en positiv ramme baseret på, at det er godt at lære og være fælles om emnet vold i familien. Det kræver en tryk base i klasserummet, hvor det er tilladt at udtrykke tanker, frustrationer og undren. Det er vigtigt, at eleverne føler en gensidig tillid og tiltro til hinanden, så de tør prøve sig frem på usikker grund og åbne op for umiddelbare følelser, der er forbundet med emnet. Emnets karakter kan påvirke eleverne meget forskelligt og der er intet normsæt for den "rigtige" måde at håndtere feltet på. Det er væsentligt at gøre eleverne opmærksomme på, at du som lærer har pligt til at hjælpe børn, der mistrives i familien.

Materialet består af:

- Webbasereret undervisning
- Digitalt lydunivers (speaker stiller spørgsmål undervejs, anvend tænd knap på site)
- Elev site
- Popquiz
- Ark til print - elevopgaver
- Tegnefilm
- Lærervejledning

Tidsforbrug

Tidsforbrug af undervisningsmaterialet kan variere, da det er muligt at tilpasse forløbet til jeres klasse. Tidsforbrug afhænger også af hvor meget opgaverne foldes ud, både i klasserummet og som individuelle skriftlige opgaver. Materialet er udarbejdet som en lineær læringsproces, og det bedste læringsresultat opnås ved at benytte materialet over flere lektioner, så tillært viden ikke går tabt men bringes i spil over tid. Estimeret tidsforbrug er derfor minimum fem lektioner.

Tekniske krav til anvendelse af materialet

I Danmark stilles der større og større krav til at integrere digitale værktøjer i undervisningen med afsæt i den nye folkeskolereform. Derfor er undervisningsmaterialet udarbejdet som et digitalt læringsunivers. Det giver et dynamisk læringsafsæt og anledning til at deltage aktivt på forskellige niveauer. Det er nødvendigt at have adgang til smartboard i undervisningslokalet med indgang til højttaler/lyd. Lyden spiller en afgørende rolle gennem hele undervisningsforløbet. Det anbefales, at læreren bliver fortrolig med det digitale univers, inden det afspilles i klassen. Det stiller desuden krav til, at hver enkelt elev kan kobles til en iPad, android tablet eller smartphone. (Alternativt kan flere elever deles om en skærm.)

Skærpet underretningspligt

Alle lærere og pædagoger har pligt til at handle, hvis der er mistanke om, eller kendskab til vold i hjemmet. Du har altså pligt til at reagere alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte. En underretning er en indgang til at finde den nødvendige hjælp og støtte til det enkelte barn, samt hele familien. Hensynet til barnet kommer altid i første række og en underretning er *netop* omsorg for barnets trivsel og udvikling. Hjælp barnet, reager på signaler, tag ansvar og underret de sociale myndigheder!

Du kan som fagperson orientere dig omkring skærpet underretningspligt og finde vejledning i den pågældende kommune, herunder underretningskabelon, som kan anvendes som hjælpeværktøj.

Har du, som fagperson, flere gange underrettet de sociale myndigheder og der ikke reageres på henvendelsen, kan Ankestyrelsen kontaktes. Det er ligeledes muligt at kontakte Ankestyrelsen ved akutte anbringelser. Har du kendskab til grov vold kontakt altid politiet.

Du kan som fagperson, voksen eller barn kontakte SISO, Videnscentret for sociale indsatser mod vold og seksuelle overgreb. Kontakt på 20 77 11 20 – råd og vejledning om vold i familien.

Skærpet underretningspligt – se mere i Lov om Social Service §153

Som lærer kan din hjælp gøre en positiv forskel for det enkelte barn og måske sidder der lige præcis en eller flere elever i din klasse, som har brug for din særlige omsorg, hjælp og støtte.

"Selv den mindste gestus kan sommetider gøre en forskel for et barn, hvis hjerne hungrer efter kærlighed"

Bruce Perry, børnepsykiater.

Forældrebreve

Nogle forældre kan måske have modstand mod at et emne som vold i familien bringes ind i undervisningen. Derfor kan det være en fordel at forberede forældrene på, at klassen skal arbejde med undervisningsmaterialet "Er du ok? Stop vold i din verden". Der er udarbejdet et forældrebreve, som kan sendes ud til forældrene inden undervisningen iværksættes. Alternativt kan du som lærer hente inspiration til at udforme et forældrebreve. Brevet kan hentes i materialesamlingen.

Bag om materialet

Undervisningsmaterialet er udarbejdet af projektansvarlig Nadja Bruun ved Krisecenter Odense. Projektleder er Jacob L Knudsen. Materialet er udviklet med støtte fra Edith & Godtfred Kirk Christiansens Fond.

Baggrunden for indsatsen tager udgangspunkt i viden og erfaringer fra et tidligere undervisningsforløb, der blev udarbejdet i 2009 af Skoletjenesten på Krisecenter Odense. Omkring 2300 elever i Region Syddanmark deltog i undervisningsprogrammet. Materialet blev evalueret i samarbejde med Århus Universitet. Evalueringsrapporten konkluderede en lang række positive parametre med stort potentiale for øget holdningsændring samt værktøjer til en forebyggende indsats. Med udgangspunkt i tidligere materiale er platformen således skabt til et nyt digitalt undervisningsmateriale "**Er du ok? Stop vold i din verden**".

Webdesign og layout er udviklet og udarbejdet af det digitale designbureau Stupid Studio, Odense.

Børn der anvendes i undervisningsmaterialet

Subjektive oplevelsesdimensioner bringes i spil i klasserummet: Tre børn fortæller åbent og ærligt om deres oplevelser med vold i familien. Det skaber en nærværende fornemmelse af faktiske hændelser. Historierne frembringer stemninger, der netop tager afsæt i barnets logik og univers - Hvad er det, som barnet tillægger betydning i dets livsomstændighed? Et virkemiddel som rykker grænser og bidrager til indsigt i en virkelighed, som udspiller sig i Danmark.

Inspiration til supplerende undervisningsforløb:

"Stærke sammen" er et undervisningsmateriale udarbejdet af Red Barnet. Det er et gratis læringsforløb med fokus på at skabe og styrke trivsel, sammenhold og modstandsdygtighed blandt elever på skolens mellemtrin. Materialets omdrejningspunkt omhandler børns rettigheder i tilknytning til beskyttelse mod vold og overgreb.

"Tør du tale om det?". Dansk Kvindesamfunds Krisecenter har udviklet et undervisningsforløb henvendt til mellemtrinnet. Materialets formål er at sætte spot på at håndtere og tale om vold i familien. Et undervisningstilbud som er gratis til landets skoler.

"Om vold" er et undervisningsmateriale der er udarbejdet af Danner. Materialet tager afsæt i novellen "Dagen derpå". Novellen skaber mulighed for at arbejde med emnet vold i familien med udgangspunkt i en fiktiv distance. **"Om vold"** indeholder novelle, elevhæfte og lærervejledning. Materialet finder du på www.danner.dk.

Hvor kan elever søge hjælp?

Der er ingen børn der skal gå alene med alvorlige hemmeligheder. Det er altid de voksne, som har ansvar for at beskytte, støtte og hjælpe børn der mistrives. Derfor er det vigtigt at børn og unge har kendskab til, hvor de kan søge hjælp og støtte. Hjælpen kan hentes i barnets netværk, blandt venner, hos familien eller i skolen. Men det er også muligt at opsøge hjælp hos andre voksne uden for barnets netværk.

Børnetelefonen – www.bornetelefonen.dk

Børnetelefonen kan kontaktes på 116 111. Her kan du tale med en voksen, hvis du har problemer i familien. Du skal ikke opgive dit navn eller adresse. Du kan være anonym.

Børn og unge i voldsramte familier – www.familievold.dk

Her er det muligt at skrive til en brevkasse, hvis du har brug for rådgivning i forhold til vold i familien. Du kan både kontakte brevkassen, hvis du har kendskab til en som er udsat for vold eller selv er udsat for vold.

Tak til

Edith & Godtfred Kirk Christiansens Fond, for økonomisk støtte og bidrag til materialet.

Designbureauet Stupid Studio, Odense, for layout, identitetsdannelse og teknisk opsætning.

Medvirkende interviewbørn der bidrager til et indblik i deres liv.

Sangerinden Anna David, for lån af sangen "Kun hjertet slår"

Katrine Kaarø Vixen der har klippet børneinterview sammen.